

REDACTIUNEA,
 Administrația și Tipografia
 Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
 Scrierile nerascute nu se
 primesc.
 Manuscrisurile nu se restituie.
Insertate
 se primesc la Administrația
 Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
 In Viena la M. Dukas Nachf.,
 Max. Angenfeld & Emeric Le-
 ner, Heinrich Schalek, A. Op-
 pelik Nachf., Anton Oppelk.
 In Budapesta la A. V. Golber-
 ger, Ekstein Bernat, Iuliu Le-
 opold (VII Erzsébet-körút).
 Prețul inserțiilor: o serie
 garmond pe o coloană 10 bani
 pentru o publicare. Publicitat
 mai dese după tarifar și învo-
 lială. — **REGULAMEN** pe pagina
 3-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXXI.

Telefon: Nr. 226.

GAZETA apare în neșare:
Abonamente pentru Austro-Ungari
 Pe un an 24 cor., pe șase luni
 12 cor., pe trei luni 6 cor.
 Pe un an 40 franci, pe șase
 luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
 Pe un an 8 fr. pe an.
 Se primumeră la toate ofi-
 cile poștale din țară și în
 afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov:
 Administrația, Piața mare
 lângă Inului Nr. 30, etajul
 I. Pe un an 30 cor., pe șase
 luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
 Cu dănușul acasă: Pe un an 24
 cor., pe șase luni 12 cor., pe
 trei luni 6 cor. — Un esem-
 plar 10 bani. — Atât abona-
 mentele, cât și inserțiunile
 se plătesc înainte.

Nr. 262.

Brașov, Joi 27 Noembrie (10 Decembrie)

1908.

Hotărârea congresului socialist

Duminea partidul social-democrat din Ungaria a ținut în Budapesta un congres la care au luat parte 102 delegați ai socialiștilor organizați din capitală și 104 delegați din provincie. Afară de acestea au fost de față și reprezentanți ai socialiștilor din Austria. Congresul s'a ocupat firește în primul rând de proiectul de reformă electorală al lui Andrassy. Vorbitorii au constatat că reforma proiectată nu va schimba nimic din domnia de classă ce bântue azi în Ungaria și că prin urmare el n'are nici un pret și nu poate fi primit de poporul muncitor. Proletariatul de aceea s'a luptat și se luptă pentru democratizarea dreptului electoral ca să aducă o schimbare temeinică în organizația politică și economică a țării. Nu conține însă acest proiect nici măcar un punct care să sprijinească aceste așteptări și este o provocare directă la adresa celor desmoșteniți. Partidul social-democrat s'a pus deci în congresul său pe punctul de vedere, că proiectul de reformă electorală al guvernului nu e decât declararea de războiu a claselor avute contra popoului muncitor. A hotărât prin urmare congresul, ca drept răspuns la acea declarație de războiu, muncitorimea să răspundă prin pregătirea grevei generale politice și prin realizarea acestei greve în timpul când comitetul ales va afla de lipsă.

Organele publicistice ale coaliției se ocupă de aceasta hotărâre a congresului socialiștilor, recunoscând că amenințările acestora sunt serioase și discutând deoparte șansele, ce le poate avea încercarea de-a realiza greva generală, de altă parte cumpanind urmările rele și păgubitoare ce le poate avea o astfel de încercare, în fine amenințând pe socialiști cu mobilizarea puterii întregi a autorităților publice și a societății naționale maghiare. Cea mai revoltătoare — zice „Bud. Hirlap“ este amenințarea con-

gresului social-democrat cu greva generală pe timpul când se va desbata în dietă proiectul de reformă electorală. Conducătorii sociali-democrați, zice, nu mai lucră aici după pofta și pe pielea lor, ci pe pielea mulțimei de muncitori săraci și de treabă maghiari, din gura cărora vor să ia pâinea și a căror familii vor să le strămtoreze, ca, în loc de a trăi cu simbria cinstită a munciei, să recurgă la filerii caselor greviștilor. Poate că vor primi, zice, conducătorii socialiști din Budapesta dela soții de principii din apus, și mai ales dela Austriaci, câteva sute de mii de coroane ca ajutor pentru greva generală. Dar aceasta grevă, cum să știe va costa numai într-o zi multe milioane. Cum vor putea conducătorii să birue cu cerința aceasta de milioane? Ii declară că sunt cu mult mai lipsiți de conștiință decât ca să țină samă de cheltuielile colosale ale războiului ce i'au declarat.

La aceste acuzări organul socialist nu rămâne dator cu răspunsul. La afirmarea că nici nu se poate face o grevă generală în Ungaria, el răspunde că istoria politică a timpurilor mai nouă arată, că tocmai acele țări au fost teatrul grevelor mari generale politice, cari se aflau în împrejurări ce samănă mult cu ale noastre. În Suedia și Rusia muncitorii s'au folosit pentru câștigarea drepturilor lor politice de această armă tocmai în împrejurări, cum sunt ale noastre. Se mai zice că ar fi puțin pentru a face o grevă generală, dar înaintea unei mișcări revoluționare nu se poate ști nici odată câți vor fi cu toții la sfârșit și nici nu trebuie să fie toți muncitorii organizați. Simțul de proletar se deșteaptă în totdeauna și în masele neorganizate.

Cei dela „Bud. Hirlap“ se folosesc și față cu hotărârea congresului socialist de apucătura perfidă de a contesta orice nizuință cinstită principiară pentru drept și dreptate conducătorilor socialiști, pe cari îi declară

de simbriași ai nizuințelor dujmane ale Austriacilor, cari prin ațărarea unei greve generale în Ungaria ar țânti numai a aduce pagube industriei ungare. C'un cuvânt declară toată mișcarea ca urzită și nutrită de către socialiștii din Austria.

Acesta e pentru moment stadiul polemiei ce a provocat'o hotărârea congresului socialist și care culminează în amenințări reciproce.

Din dieta ungară. La finea ședinței de Luni prim-ministrul Wekerle a prezentat dietei proiectul de lege de apropiatiune. Comisiunea financiară dietală va lua în dezbateri acest proiect în ședința de mâine și va raporta dietei în ședința de Joi. Dieta va începe apoi dezbaterile proiectului în ședința de Sâmbătă.

Dieta n'a ținut eri ședință din cauza sărbătoarei catolice. De azi începând se tine numai câte o ședință de 4 oare la zi. În ședința de astăzi sunt la ordinea zilei câteva proiecte de legi de mai puțină importanță. „Bud. Hirlap“ e informat că ministrul Apponyi va prezenta în ședința de astăzi proiectul de lege privind la congrua, care va fi luat în dezbateri după votarea proiectului de apropiatiune. După sărbătorile Crăciunului urmează la ordinea zilei dezbaterile reformei dării și a proiectului de lege despre anexiune.

Fără indemnitate! Ziarele maghiare guvernamentale înregistrează cu satisfacțiune faptul că acum s'a întâmplat pentru a doua oară dela 1867, ca guvernul să nu fie silit a cere o indemnitate bugetară și ca bugetul să fie votat de dietă înainte de 1 Ianuarie. Casa magnaților va lua în dezbateri proiectul de buget săptămâna viitoare.

Dezbaterile bugetului ministeriului de justiție.

— Din dieta ungară. —
 În ședința de alaltăeri, Luni, a dietei ungare, d-l dep. Dr. St. C. Pop, a rostit un demn și energic discurs la bugetul ministeriului de justiție, în care a înșirat plângerile mai de căpetenie ale Românilor pe terenul justiției maghiare în deosebi cu privire la instituțiunea curților cu jurați. Această parte a discursului, în care dep.

Pop a vorbit mai pe larg despre persecuțiunile, cărora este expusă presa naționalităților din partea procurorilor maghiari, o resumăm în următoarele:

Vorbind despre introducerea curților cu jurați, în ce privește delictele de presă, oratorul constată că această instituțiune s'a folosit, contrar intențiunilor nobile ale lui Deak, spre oprimarea naționalităților. Dupăce instituțiunea curții cu jurați a fost estinsă și asupra delictelor ordinare, atunci s'a stabilit că acela, care nu cunoaște limba maghiară, nu poate fi jurat. Și astfel se întâmplă, că în ținuturile locuite de naționalități se țin astfel de pertractări, la cari nici jurații, dar nici judecătorii nu înțeleg pe acuzat. E drept, că se folosesc tălmăci, dar a eștia sunt de regulă simplii scriitori, cari în numeroase cazuri tălmăcesc greșit fasiunile acuzațiilor. În genere instituțiunea curților cu jurați nu e agreată în Ungaria, căci nimeni nu o iubește, nici juratul, nici chiar judecătorul, dar nici însuși ministrul. Nimeni nu mă va desminti, când constat, că nu există un singur cetățean în Ungaria, care să-și îplinească cu plăcere mandatul de jurat. Din contra fiecare caută să scape de această sarcină. Din cauza aceasta instituțiunea curților cu jurați, care e costisitoare și care nu aduce nici un folos justiției, ar trebui ștersă. (Pentru dovedirea afirmațiunilor sale, oratorul aduce numeroase exemple din propria sa praxă.)

Dep. Dr. St. Pop trece apoi la activitatea curților cu jurați în cestiunea proceselor politice de presă și constată că ea stă direct și exclusiv în serviciul persecuțiunii naționalităților. Vorbește de §. 172, care e atât de elastic, încât fiecare și-l esplică, precum vrea, și reamintește vremurile, pe când partidul independist era de 30-40 membri și se lupta în contra acestui nenorocit §. Fiecare din membrii partidului independist s'a sculat atunci, ca un om, în contra §-ului 172. Din acel vechiu partid independist se mai află astăzi în dietă numai un singur membru, bătrânul Iosif Madarasz, care de asemenea a votat contra acestui §. Citează cuvintele rostite pe atunci de bătrânul Mocsary Ludovic, care a prevestit, că acel § se va folosi în contra naționalităților și a cerut ștergerea §-ului Tot atunci dep. Simonyi Ernő vorbind contra §-ului 172 a exclamat: „De o mie de ani locuim aici dimpreună cu naționalitățile, totdeauna ne-am putut înțelege cu ele și ne-am avut cu mult mai bine cu ele, când n'au existat acești §§“. (Aprobări în centru).

Profeția lui Mocsary s'a realizat. Astăzi acel § se folosește exclusiv în con-

căutând. Messier a descoperit 25 comete, cu un ochian foarte mic. Carolina Herschel tot așa.

Azi e mai greu. Bunăoară prin August și Septembrie curent, eu am examinat destul constelația Girafei și a lui Cefe, în deosebi variabila δ (Delta) și curentii de stele din această din urmă, fără să fi zărit misterioasa cometă, surprinsă de Morehouse, cu ajutorul fotografiei, la observatorul Yerkes, în 1 Septembrie. D-ning, unul din cei mai îndemânatici și norocoși „vânători de comete“ ai timpului nou, spune, că după fle-care cometă, descoperită de dânsul, a căutat câte 120 oare.

Căutarea se face cu ochiane speciale, numite „căutătoare de comete“, cari întrunesc o mare intensitate luminoasă cu câmp vast de vedere. Apoi urmează o divisiune a muncii. Cierul se împarte în zone, cum fac Americanii, luând fle-care observator câte una. Respectivul o examinează sistematic, până ce zărește ceva obiect suspect, adică nebulos. Ceea ce se întâmplă relativ des, căci pe ceriu sunt

mai multe mii de nebuloase. Cu toate asemănările externe, deosebirea între comete și nebuloase e analogă cu deosebirea dintre planete și stele. Nebuloasele își mențin aceeași poziție față de stelele înconjurătoare, pe când cometele se deplasează mai zornic sau mai încet. Când se constată că obiectul zărit nu e o astfel de nebuloasă, i-se desemnează poziția pe o hartă siderală și se examinează cu instrumente mai puternice, determinându-i-se deplasarea cu măsurări precise. Descoperirea și determinarea poziției astăzi se face mai comod și mai exact cu ajutorul fotografiei. Primul rezultat se depeșează imediat, în scriere cifrată, acceptată de toți astronomii globului, la Centrala pentru telegramele astronomice în Kiel. — De aici știrea se comunică momentan tuturor aderenților. Organizarea comunicației astronomice internaționale e în adevăr exemplară. Dacă se face vre-o descoperire importantă la ceva Observatoriu bine organizat, în ziua următoare au deja toate Observatoriile, cari contribuiesc relativ puțin la întreținerea Centralei, informațiile principale asupra descoperirii și pot regăsi fără nici o greutate, d.e. vreo cometă semnalată dacă forța optică a instrumentului disponibil e suficientă. Dacă nu s'ar fi întemeiat Institutul, multe comete impor-

tante ar rămânea fără observații suficiente, dispărând imediat după descoperire. Căci la Observatoriul, unde s'a făcut descoperirea, pot să fie curmate observațiile din cauza timpului ploios iar până când ar ajunge comunicațiile epistolare în alte locuri, cometa, a cărei orbită nu a putut fi calculată, poate să dispară din vedere. (W. W. Meyer).

Excentricitatea este un semn distinctiv caracteristic al cometelor. Calea lor nu se află în brăul zodiacului, ci în toate direcțiile posibile.

E bine să amintim măcar atâta din geometrie, că orbită cu excentritatea 0 (zero) e cerc;

orbite cu excentritatea 0-1 sunt elipse;

orbite cu excentritatea mai mare sunt parabole și iperbole.

Cometele aleargă pe căi eliptice, în care caz revin periodic la Soare. (Acesta se află în focarul elipsei)

Sau aleargă pe căi parabolice și iperbolice. În cari cazuri vin din infinit și se întorc în infinit. Îndeosebi cometele cu orbite iperbolice sunt mesagerile infinitului.

*) Adevărat că instrumentele mele abia străbat la mărimea 8, pe când cometa era de mărimea 9 în momentul descoperirii.

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Zări din univers.

— Comete în 1908. —

- De ce comete? Și nu cometă? Ori sunt mai multe?
- Cât pești în apă, după vorba lui Kepler.
- Apoi de ce le vedem așa de rar?
- Find-că nu ne ajută agerimea ochilor. Astronomii însă, înarmați cu refractore, telescoape și aparate astro-fotografice, le zăresc mai des. Astfel:

în 1905 au zărit 4 comete,
» 1906 » » 8 »
» 1907 » » 5 »
» 1908 » » 4 »

până în ziua de 29 Septembrie.

Adevărat, că numărul cometelor strălucitoare este foarte mic.

Cu toată frecvența acestor corpuri misterioase, descoperirea lor reclamă multă paciență. Mai de demult ori cine avea un och an cât de modest, era răsplătit totdeauna în urma nopților, ce le petrecea

tra naționalităților și în timpul mai nou și în contra socialiștilor, deși s'a spus atunci de către ministrul de pe vremuri, spre liniștirea partidului independiștilor, că §. 172 va fi aplicat cu mare băgare de seamă »cum grano salis« și că nici în cazul acela nu se va pedepsi critica, dacă ea va fi nedreaptă și scrisă cu ură, ci §-ul va fi aplicat numai atunci, dacă va avea efect distrugător vizibil.

Ce se întâmplă însă astăzi? Astăzi, când în fruntea resortului justiției stă un independiștilor — pot constata că sub nici un alt guvern din trecut nu se întâmplă atâtea procese de presă și persecuțiuni politice.

Ráth Endre: N'au fost în trecut așa de mulți »agitatori«!

St. Pop: Expresiunea aceasta este deasemenea foarte elastică. Pe fiecare om, care nu-ți e pe plac, îl poți numi agitator! (Sgomot)... Ce splendide vorbiri au ținut pe vremuri independiștii în contra acestui §! Atunci dep. Csemegi le-a răspuns următoarele: »Radicalizmul, (arătând spre independiști) e de astfel de natură, că nu vede piedeci și pericole când e în opoziție, când însă ajunge la putere, se va folosi în cea mai mare măsură de dispozițiuni opresive preventive și va tiraniza«. La auzul acestor cuvinte independiștii au protestat cu cea mai mare energie, iar astăzi, sunt constrâns a constata, că ceea ce a zis pe vremuri Csemegi, s'a împlinit cu vârf. Oratorul face apoi o statistică a pedepselor dictate ziaristilor, cari în anul acesta și-a ajuns culmea și exclamă: »Dacă se va continua mai departe astfel, atunci pedepsele dictate în acest an, într'un singur an, vor ajunge la 200 ani închisoare și vreo 100.000 cor. amende în bani«!

Această constatare e foarte tristă și dureroasă, îndeosebi dacă vedem că în Ungaria dominează stări pacifice și că nu s'a întâmplat încă, ca vreun guvern sau vreo autoritate să fie încunoștințată, că s'ar fi atins unui magyar-ember vreun păr în urma »agitațiunilor« din partea naționalităților.

Dep. Pop arată apoi cu exemple: ce se califică în Ungaria drept agitație și zice: Ceea ce se întâmplă în Praga, aceea e de fapt agitație, dar dacă un ziarist scrie în contra unui solgăbirău sau în contra unei dispozițiuni a guvernului, aceasta nu poate fi »agitație«. Dar la noi ce se întâmplă! Solgăbirăul e privit — așa a spus doar însuși ministrul — ca sentinela ideii de stat maghiar și prin urmare, dacă se scrie ceva în contra d-lui solgăbirău — e »agitație« contra maghiarilor. Astfel aplicată legea, poate fi închis fie-care cetățean. Asupra redacțiunilor ziarelor românești s'a decretat astăzi formal starea de asediu. Dacă mă duc la judecătoria din Arad, mă întâlnește acolo exclusiv cu ziaristi români, cari sunt ascultați. Dacă Björnson s'ar scrie ceva, și cele scrise le reproduce »Neue Fr. Presse« sau »Pester Lloyd«, nu li se întâmplă nimic, dacă însă cele scrise de Björnson le reproduce un ziar românesc, atunci e bucluc. Oratorul arată apoi cum ziaristii români sunt ridicaiți din pat în miezul nopții și duși la judecător. În modul acesta nu se poate restabili dragostea și înțelegerea între popoarele țării. Nu-mi pot imagina un mai mare martiragiu, de cât ca să mergi ca ziarist naționalist la curtea cu jurați. În cazul acesta ziarele maghiare atâta opinia publică, că iată, mâne se prezintă în orașul nostru un pericolos anti-maghiar, care are să dea samă de faptele sale izerabile. Bietul jurat ce-este aceste și atâtat în sufletul său merge la pertractare. De altă parte procurorul

prezintă pe acuzat în aceleași culori — prin urmare soarta acestuia e pecetluită.

Dep. Pop declară de încheiere, că nu primește budgetul.

Un meeting naționalist s'a ținut Duminică în Curtea de Argeș sub prezidiul d-lui V. Ioanin. S'a votat o moțiune, în care se protestează în contra persecuțiunilor, cărora sunt expuși Românii din Ungaria și în contra robiei economice, ce se proiectează în contra României.

Vorbirea de liniștire a lui Bülow.

Cancelarul german a ținut în ședința de Luni a parlamentului german un discurs memorabil asupra situațiunei și a crizei din Balcani, pe care nepermițându ne spațiul a-l reda în toată extenziunea, vom să-l schițăm arătând afirmațiile și declarațiile cele mai importante ce le cuprinde.

Bülow vrea pacea pe care o vrea întreg poporul german, despre care zicea o-dinioară Bismark, că nu vrea să periclitizeze nici măcar oasele unui singur Pomeranian din cauza cestiunilor orientale. Bülow mai are conștiința, că stă în fruntea trebilor din afară ale unui stat, care e destul de tare pentru a face ca în împrejurările de față să fie mai grea cumpăna păcii. A vorbit dar ca unul care știe să aprecieze situațiunea și este în măsură să cunoască starea compenii în mijlocul contrastelor de interese diferite ale statelor mari și mici. De aceea satisfăcând totodată dorinței proprii, vine și zice cătră țară și lume: n'avem să ne neliniștim prea mult, căci sperăm firm că pacea europeană nu va fi turburată: »fiind-că aceia cari ar avea înclinarea de a o turbura sunt prea slabi, iar aceia cari ar putea o turbura, n'au cauză de a voi accasta«. Această declarațiune o face cancelarul tocmai la încheierea vorbirii sale, după-ce a vorbit despre toate, despre situația în Turcia, despre raportul cu Austro-Ungaria și Rusia, despre Italia și Austro-Ungaria, despre Franța și Anglia.

Vorbind despre cele petrecute în Turcia, cancelarul a afirmat, că mișcarea revoluționară de acolo, care a adus la cărmă pe junii Turci, a stors stima și simpatia întregii lumi civilizate. Junii Turci cu cari a convenit i-au insuflat mare stimă, ei nu sunt utopiști, ci sunt patrioți. Este greșit ce se zice că Germania ar fi contrară mișcării de reforme constituționale din Turcia, dorința ei este ca Turcia să rămână tare înlăuntru și sănătoasă. Recunoaște că aneștiunea Bosniei și declararea independenței Bulgariei au provocat o vie mișcare în Balcani, care dă mult de lucru diplomației europene. Germania în apărarea intereselor sale a fost în clar în două privințe. Întâi, că trebuie să lase întâietatea în jocul diplomației altor puteri, cari sunt mai de aproape interesate în Orient, unde Germania are numai interese economice; al doilea punct asupra căruia Bülow n'a dubitat nici un moment a fost, zice, credința cătră Austro-Ungaria aliată. Despre timpul și forma aneștiunii cabinetul german a fost înștiințat cam deodată cu cel italian și rusesc fără de a lua aceasta în nume de rău cabinetului vienez, care bine a făcut că a procedat independent în o cestiune de viață pentru sine. Noi, zice Bülow, n'am întârziat de a sprijini după putință interesele Austro-Ungariei și am dat totodată și ministrului de externe rusesc Isvolsky să

cunoască că în cestiunea conferenței nu ne-am putea despărți de Austro-Ungaria, l'am mai asigurat pe acesta că politica germană nu e de loc îndreptată contra Rusiei, iar Isvolski ne-a asigurat că nu există nici un fel de înțelegere fățișă ori secretă ruso-engleză, care s'ar îndrepta în contra intereselor germane.

În ce privește Italia d-l de Bülow e de părere că interesele proprii ale ei o împinge la o atitudine mijlocitoare. E de firma credință că va fi posibil a se aplana contrastul ce s'a arătat în timpul din urmă între Austro-Ungaria și Italia și e convins că Italia are un mare interes să fie aliată ca cu Germania și cu Austro-Ungaria. Contele Nigra, școlarul lui Cavour, a zis pe la 1902 sau 1903 cătră el (Bülow): »Italia nu poate fi cu Austria decât sau aliată sau dușmănită«. Crede că aceia nu sunt amicii Italiei, cari o sfătuesc la aventuri cari pot compromite marile viitor și îmbucurătoarea dezvoltare a țării.

Încât pentru Franca Bülow sporează că în cestiunea marocană va fi posibil a ajunge cu ea în toate punctele la o înțelegere, după ce și incidentul dela Casablanca a fost predat unui tribunal de arbitri. E îmbucurător, zice, că dezvoltarea cestiunei orientale nu numai că n'a produs contraste, dar a oferit puncte de atingere între politica germană și politica franceză.

Amintind esecesele din Praga, zice, că guvernul german a făcut pași necesari spre a constata dacă și cum va parte la ele și supuși germani — încolo Germania nu se ameslecă în certele unei țări străine..

Vorbind de Anglia zice că între accasta și Germania nu există o luptă de concurență în Constantinopol; dacă politica engleză e acum foarte pretinească față cu Turcia, Germanii se bucură, căci voiește o Turcie tare și sănătoasă. Se alătură la ce au zis miniștrii englezi, despre bunăvoința reciprocă între Germania și Anglia și că o conferință europeană asupra cestiunilor balcanice va avea un efect liniștitor; apoi încheie cu cuvintele citate mai sus, exprimând speranța, că pacea nu va fi turburată.

Din Maramureș.

Viața bisericească și clerul.

(Urmare.)

Faima »Canaanului popesc« atrase o mulțime de Oșeni (Sătmăreni—Ugoceni), pe cari i-a adus farmecul unei vieți îmbelșugate. S'au încuscrit cu ai »noștrii« și s'au făcut o aghiazmă și un pământ. În timpul mai nou (1870—8) i-a adus legătura familiară cu vicariul Tit Bud. Mulți dintre aceștia (Dorosenii spre exemplu) sunt pentru Maramureș un câștig intelectual și mai ales moral, că au știut face opoziție spiritului și tradiției rutene de păstorire din bătrâni. Cei mai mulți s'au împăcat cu »situația« de acasă; cu administrația »cinstită«, cu jidanul »inofensiv« și cu »frații« domni. S'au bucurat, că pot trăi, că-și pot »administra« biserița cum ar administra a »dughiană«; însemnând la răvas sporul în »suflete«, a vinde ceremoniile după învoială (mai ales că poporul prinse veste despre »tarifa« dată de Episcopul Pavell) împărtășiau tainele, curentau postul de dascăl, luau parte odată la an la examenul școlii confesionale ca directori și tot atunci își înaltau socoteliile protopopului »între păhare«. La școala statului dădeau regulat oarele plățile. Cu trebuințele școlii și cu regularea plății dascălului prevăzută de lege numai până la anumit grad se interesau, ca să nu atingă senzibilitatea boerilor conservativi, mâncați de procese și biruri grele.

Le lipsea curajul să înceapă ceva, căci îi stăpânea »voința poporului« cu care la instalare au intrat în învoială. Deși a-jungeau la administrarea parohiilor prin protecția din »centru«, la instalare se învoiau cu credincioșii la »popiștină«, care de casă era 4 coroane, 2 zile de lucru, »clejia« și stolele după »învoială«. Cei mai mulți nu au economisat. »Clejia« prețioasă de fân de munte și pământurile mai îndepărtate le-au schimbat cu cantonul, cu curatorul, căci »nu se plătește să umbli cu canta cu lapte la lucru«. Ba le dădeau »curatorului« în cinste, sau le înstăpăneau vecinii, cari aveau lipsă de ele, văzând, că popa nu le lucră. Nici nu aveau lipsă, puteau trăi cinstit din stole. Pe la 1880 era așa de mare năzuința de a ajunge la parohie în Maramureș, încât feciorii de țaran eșii din gimnaziu nu mai erau primiți la »teologie« în Gherla. Puținii, căți au fost eșii din Gherla, s'au încuscrit cu Oșenii Vicarului, iar la parohie au ajuns pe calea »învoalii« cu popo-

rul încât privește popiștina și făgăduinței, că vor repeta păcatele trecutului, vor clădi biserici și școli. Au mobilizat poporul »în deputație« la Gherla. S'au ajuns scopul. Peste voința cezară a absolutizmului din »centru«, a ajuns voința Maj. Sale a poporului la prepotență.

În altă formă triumfase de mult, când pe popii netrebncii, i-a izgonit cu silă sau au silit pe episcopi să-i mazileze. Astfel au izgonit Călineștenii popa în periorul rutean, iar în Biserica-albă au silit să-l mute, în Săcel și Dragomirești s'a răscolat și a trecut la »neunire«. Biserica din Maramureș în 250 de ani a făcut progresul racului; iar a ajuns la »neunire«.

Trecerea la »neunire« e revoluție națională-socială, care a pornit dela popor fără agitatori; e nutrită de »simțul de rasă și instinctul de conservare« despre care poporul român a dat nu odată proba focului. În Săcel n'au voit să primească popa trimis de Gherla, au închis biserica și au pecetluit-o. Autoritatea supremă a bisericei în loc să impliească cererea poporului, a aflat de bine a se rezima pe autoritatea baionetului »administrației«, care numai în urma unor jertfe naționale românești a fost în poziția binevoitoare de a-și da concursul solgăbiraelor, procurorilor și a jandarmilor. Mulți vorbesc despre oareși careva pact cu fișpanul Rosner Ervin, în care s'ar obliga administratorii bisericești, că asigură cercul electoral Vișăul de sus pentru »Unguri« și nu pun piedici intențiunilor culturale ale statului. Deși în public n'a ajuns pactul, dar ținuta vicariului Tit Bud și a canonicului Dr. Petru Fabian și mai ales corteșirea lor cu ocaziunea alegerilor din urmă — întăresc sronul »pactului«. (Despre corteșire s'a scris în »Gazeta de Duminică« din 20 Mai 1906 nr. 19.) Gendarmii, solgăbirăii au terorizat. Procurorul a închis mai mulți țărani, tribunalul i-a judecat »pentru panslavism«.

În zst mod le-a succes să oprească mișcarea, la care se consolidase apa Vișăului și a Izei. Intențiunea de a trece la neunire poporul nu o manifestă sgomotos, dar așteaptă ocaziunea, rabdă. Pe căți nu i-a știut răpi cu sine mișcarea, sau i-a lăsat reci, procedura superiorilor bisericești i-a înstrăinat de gr. catolicism. Au văzut, ceea ce nu au presupus, biserica în tabăra »domnilor«. Au văzut mijloacele de luptă ale administrației și în biserica. Au confundat moralul clerului cu al administrației căci »corb la corb nu scoate ochii«. Măsurile acestea au pus clerul în lumina »coteriilor de interesați«, cari se impun cu silă. Cine cunoaște poporul vede că »catolicismul« nu-i impune, ci i-se impune. Acesta e rezultatul lipsei de tactică și a modului de judecată, care caracterizează clerul din Maramureș.

În »Bpesti Hirlap« și în presa clericală, au dat signalul de alarmă, că catolicismul în Maramureș e amenințat de ortodoxism, »patriotismul« de »daco-românism«. N'a trebuit mult să cerșească bunăvoința de sus, nici să se îmbie mult, administrația lui Rosner Ervin i-a primit la sânul protegitor și de atunci i-a știut menaja »cu mumusul« ortodoxismului spre cea mai mare bucur e a »maghiarizării« și-a progresului ei în Maramureș.

Episcopul s'a înscris membru la »Marmaroszi Közművelési Egyesület«. A solvit taxa de 100 cor. (Vezi »Nevelés« (Marmaroszi Tanügy) anul XVIII nr. 4 p. 81 rubrica XII.) În fruntea »Societății« stă fișpanul baronul Sigismund Perényi, care ne spune despre scopul lui »M. K. E.« tot în acest număr următoarele: »Frumos și patriotic scop sprijinesc aceia, cari ajută această fermă a culturile maghiare... Și, că lățirea culturilei naționale maghiare va răsplăti din belșug pe cei ce s'au însoțit pentru sprijinirea culturilei din patrie (hazai kultúra) «Nevelés» p. 73—74) Ex. Sa Ion Szabo v. b. l. t. (consilier intim.) nu are virtutea filantropiei. Cu atât e mai demonstrativă filantropia în Maramureș, mai ales că pentru scopul »Societății« pentru cultura pop. român din Maramureș, ca patron al ei, nu a jertfit nici un filer.

Mai încolo ne spune »Nevelés« Nr. 10 pagina 317 și 319, următoarele: »Serbare frumoasă și înălțătoare de suflet a fost în Călinești, în 31 Maiu. Reuniunea învățătorilor gr. cat. români, și-a ținut adunarea anuală în școala din loc, sub președința vicariului gr. cat. român Tit Bud, la care au luat parte un număr mare de preoți și învățători. Cele petrecute să le fie spre glorie fraților noștri Români, că nici o vorbire cu tendință naționalistă nu s'a auzit, dar a răsunit la sfârșitul ședinței pe lângă înțonarea eminentului patriot (e kiváló hazafias erzésű főpap) Tit Bud »Isten add

Cele cu orbite parabolice pot fi ușor capturate de corpurile sistemelor solare și transformate în comete periodice.

Iată cele periodice, mișcându-se pe căi eliptice:

Nr	Numele cometei	Revol. siderală în ani	Dis-tanța în perihel	Dis-tanța în aphel	Escen-tricitatea
1	Encke	3.299	0.3386	4.0932	0.8472
2	Tempel II	5.279	1.3879	4.6755	0.5422
3	Brorsen	5.456	0.5878	5.6104	0.8103
4	Tempel-Swift	5.678	1.1516	5.2139	0.6382
5	Winnecke	5.828	0.9234	5.5538	0.7149
6	De Vico-Swift	6.400	1.6696	5.2248	0.5157
7	Tempel I	6.538	2.0911	4.9020	0.4019
8	Finlay	6.556	0.9694	6.0362	0.7232
9	D'Arrest	6.686	1.3270	5.7714	0.6261
10	Biela nucleu 1	6.692	0.8792	6.2229	0.7524
	nucleu 2	6.693	0.8792	6.2240	0.7525
11	Wolf	6.823	1.5953	5.5993	0.5565
12	Holmes	6.874	2.1281	5.1023	0.4113
13	Brooks	7.101	1.9589	5.4302	0.4698
14	Faye	7.390	1.6497	5.9380	0.5652
15	Tuttle	13.667	1.0191	10.4133	0.8217
16	Pans-Brooks	71.56	0.7757	33.6980	0.9550
17	Helbers	72.65	1.1991	33.6234	0.9311
18	Halley	76.08	0.6871	35.2238	0.9617

Când vom aminti, că planetele principale :

Mercur	are distanța	0.3871	dela Soare
Venus	»	0.7233	»
Pământ	»	1.0000	»
Marte	»	1.5237	»
Jupiter	»	5.2028	»
Saturn	»	9.5389	»
Uran	»	19.1833	»
Neptun	»	30.0551	»

atunci tabloul precedent, al corpurilor cometare periodice, devine estrem de interesant. El ne spune anume, că primele 14 comete se avântă dela Soare până la Jupiter, una dela Soare la Saturn și trei dela Soare până decincolo de Neptun. Deci afară de forța decisivă a Soarelui, mai are colosală influență și uriașul sistemului solar, Jupiter, despre care se admite, că el a capturat pe toate cele 14. (Un exemplu eclatant a oferit și cometa Lexell).

(Va urma.)

meg a magyart« frumoasă rugăciune a fi-cărui maghiar»...

Rugăciunile aceste ale d-lui vicar al Maramureșului, dau exemplu. Dascălii au început a propune unguere, de pe când nici habar nu aveam de »lex Apponyi«. Apoi strohmanul D-sale preotul din Vad »Ladislau loody« lăudase pe Berzeviczy pentru... »cine nu știe unguere nu-i om«. La des-baterea »legii Apponyi« la congregația din Sigetul-M. d-l vicar cu glas echivoc vorbi, nu contra legii, ci își apărase pa-triotismul, »că sunt silit să fiu contra, fiind contra legii superiorii mei bisericesti«... D-l vicar e membru la »Szilágyi István kör«, care are de scop cultivarea literaturii și-a spiritului maghiar. Prodigiositatea literară unguerească a D-sale fse poate ceti în »fi-tuicile« edate de Berger și Sichermann.

Încăpăținarea D-sale a oprit peleri-najul la București... pentru că se apără Măria Sa... »nu s'a făcut cucuruzul și pă-sula«... Tot din aceasta cauză a împiede-cat punerea la cale a unei demonstrații din partea dascălilor contra legii Apponyi.

Lățirea culturii unguerești a aflat în vicariul Maramureșului protector. Până și la »băieți« din alumneul Asociației le inspiră dragoste și respect pentru limba maghiară: »Beszéljetek magyarul. Kossuth éraban élünk«. Până alții se năzuesc, ca să asigure caracterul românesc al școlii, d-l vicar nu-și bate capul cu școlile con-fesionale. La lățirea școlilor de stat dă mână de ajutor. În Leordina a »închiriat« pentru scopul școlii de stat și a dască-lului de stat o parte a »casei parohiale« și a intravilanului școlii confesionale. Pă-rerea cercurilor »clerului«, care emanează dela d-sa, e »că ne trebuie școală de stat, pentru că școlile confesionale nu fac nici o ispravă«... Își recunosc neputința pe te-ren cultural. În săptămâna trecută a fost d-l vicar în deputație la Apponyi, ca să-i mulțumească darul de 150 școli de stat și 30 kisededóvoda, pentru Maramurăș.

Pe teren administrativ-politic încă a adus jefă, căci a oprit pe preoți de a se amesteca în treburile »lumești«... Popa-i »su-fletelnic«, el are chemarea de a pregăti calea spre »raiu«. Dacă țăranul pierde, e, treaba lui. Nu vād, că poporul îi ține de autori morali ai tuturor năcazurilor. Po-porul le explică nepăsarea rece astfel »qui tacet, consentire videtur«... Și așa în-crederea li-i în »congruă«. Primesc deja »simbria complicei« dela administrație. Mulți câte 500—600 fl. plus onorariul pen-tru propunerea religiei la școala de stat. În urma cutremurului din Săcel, iată unde a ajuns biserica... (Va urma.)

Complicațiunile în Orient.

Ziarul sârbesc »Pravda« publică un interviu avut cu ministrul de externe Milovanovic, cu privire la călătoria făcută în străinătate. Ministrul este convins, că guvernele europene recunosc exigențele Ser-biei, cari revindică parte din Bosnia și Her-țegovina, pentru ca Serbia să fie unită cu Muntenegru, iar Austria despărțită de Sandjac. Chestiunea de pace sau războiu depinde de atitudinea Austriei față de interesele naționale constituționale și economice ale statelor balcanice. Se poate declara cu siguranță, că anexarea în cazul când o conferență a puterilor nu se va ține, nu va fi recunoscută.

»Frankfurter Zeitung« primește din Constantinopol știrea că comitetul de boi-cotare a mărfurilor străine din Turcia a amenințat că va boicota și mărfurile germane, în cazul când Germania va mai permite ca negustorii austriaci să-și trans-porte mărfurile sub pavilion german în Constantinopol.

STIRILE ZILEI.

— 23 Noemvrie v.

Studenți români eliminați. Direcțiunea gimnaziului de stat din Elisabetopole a eliminat 5 studenți români, cari în 11 Oct. n. după ce și-au petrecut în mai multe restaurante din oraș »manifestând contra Maghiarilor« au znopt în bătaie pe un me-seriaș, care mergea »liniștit« spre casă. Au-toritățile i-au judecat pe cei 5 tineri la 3 zile închisoare și 20 coroane pedeapsă în bani, iar direcțiunea i-a eliminat. Ministrul de culte și instrucție publică, ca ultimă instanță, a aprobat sentința direcțiunii școlare. Ar face bine unul din cetitorii ziarului nostru din Elisabetopole să ne trimită niște date autentice cu privire la pățania studenților români.

Manifestații făcute deputatului aromân Dr. Mișea. Sâmbătă seara, 8 Noemvrie v. pe la oarele 2 a. l. t. de noapte, a sosit în Bitolia deputatul Dr. Mișea, venit cu trăsura din Corița. În trăsura se mai afla însoțit și de mutesariful din Corița, care și el a fost ales deputat la Adana (Asia). O mare parte din prietini i-au eșit întru întâmpinare la o mare distanță afară din oraș. Românii din Bitolia, cum și toți prie-tinii și cunoscuții lui musulmani s'au gră-bit a veni să-i ureze bun sosit și să-l fel-icite pentru reușită.

Luni în 17 c. d-l Dr. Mișea a plecat din Bitolia la Constantinopol. El a fost însoțit la gară de o mare mulțime de Ro-mâni cum și de elevii cursului superior, cari în entuziasmul lor juvenil au ținut a sărbători după cum merită momentul acela. S'au oferit d-lui deputat mai multe frumoase buchete de flori naturale. Iar d-ra Potamianu în numele d-nelor române a ținut o alocuțiune patriotică. D-l deputat, a mulțumit spunând că e conștient de da-toria lui sacră către neam, datorie pentru care a dat probe că e în stare a-și sacri-fica și viața. Un măreț moment a fost când trenul s'a pus în mișcare. Cu două minute înainte, corul liceului a intonat sub conducerea d-lui maestru Caranica într'un ton puternic și plin de bărbăție »Pe steagul nostru e scris unire«. Corul cânta pe când trenul s'a pus în mișcare, și o mulțime de aplauze, de urale și de strigăte de »Trăiască deputatul român« a mișcat pe toți până la lacrimi. La gară au fost prezenți între alți d-l inspector N. Tacit în mijlocul întregului personal did-actic dela liceu și dela școala normală de fete, reprezentanții comunității, ai is-nafurilor românești, reprezentanții Ligei, ajutorul Valiului, șeful poliției, coman-dantul jandarmeriei și alți mulți prietini personali ai d-lui Dr. Mișea.

Novelile lui Sadoveanu în nemțește. D-șoara Eleonora Boreia, profesoară la internutul Asociației din Sibiu a tra-dus în limba germană o parte din poveș-tirile lui Sadoveanu cari au și apărut de curând într'un număr din »Reklam uni-versal bibliotek« cu o prefață de d-l Gus-tav Weigand profesor universitar la Lipsca. Tot d-șoara El. Boreia a mai tradus pen-tru această bibliotecă și »Moara cu-noroc« a lui Slavici, dând prilej lumii străine de a cunoaște operă una din cele mai bune scrieri ai noștri.

Când și cât se bea în Ungaria. Multă ilaritate a produs în ședința de Sâmbătă a dietei un pasagiu din discursul dep. V. Goldiș rostit la pozițiunea bugetară de 1000 cor. propusă pentru combaterea al-coolismului în Ungaria. Pentru a arăta în ce măsură înspăimântătoare se consumă alcoolul în Ungaria și pentru a ridiculiza suma bagatelă votată pentru combaterea alcoolismului, dep. Goldiș a zis următo-arele:

»De fapt la noi, poate ca în nici o parte din întreaga lume nu se pot aplica mai bine cuvintele lui Bunge, care zice, că oamenii beau când se întâlnesc și beau când se despart. Ei beau, când sunt flă-mânzi, ca să-și stămpere foamea, beau când au mâncat bine, ca să-și facă poftă de mâncare. Beau, când e frig, ca să se încălzească și beau când le e cald ca să se răcorească. Beau, când sunt somnuroși, ca să rămână treji și beau când nu pot dormi, ca să poată dormi. Ei beau când sunt triști, beau când sunt veseli, beau la botezuri și beau la pomană...«

Mahomedani în armata muntenegreană. Din Scutari se anunță, că autoritățile din Antivari și Potgorit au reușit să indu-plece populația mahomedană la serviciul militar. Mahomedanii din Dulcigno au de-cclarat însă că mai bine emigrează cu toții decât să fie supuși serviciului militar.

Dreptul de vot al femeilor în Anglia. Din Londra se anunță că cancelarul impe-riului a ținut, la adunarea feministelor din Londra un discurs, în care a declarat, că cu ocazia reformei electorale, se va da și femeilor drept de vot în Anglia.

Colera în Rusia. »National Zeitung« din Berlin află că deși e iarnă, colera tot n'a încetat în Petersburg. S'a dovedit că vina e a administrației orașului. Nu e can-alizare ca lumea pentru apă. Filtrurile nu pot da apă de ajuns, așa că mare parte din locuitori beau apă din Neva. Curțile sunt foarte necurate, de asemenea latri-nele și gropile de lături. Ori ce măsuri ale serviciului sanitar rămân pe hârtie, căci primăria nu silește pe locuitori a le urma. Comisia sanitară e de părere, că colera vă rămânea pe totdeauna în ca-pitală.

Concertul societății filarmonice. Socie-tatea filarmonică aranjează sub condu-

derea d-lui Max Krause în 10 Decemvrie un concert în sala Redutei orășenești cu următorul program: 1. L. v. Beethoven: Simfonia a VI-a F-dur, Pastorală. 2. R. Wagner: Preludiu la »Tristan și Isolde. (1 executare.) 3. Tr. Liszt: II. Poloneza E-dur, instrumentată de Müller-Berghaus (1 executare) Inceputul la 8 oare seara. Vanzarea de bilete în librăria H. Zeidner.

Reuniunea femeilor izraelite din loc va aranja în 9 Ianuarie n. 1909 petrecerea de sară »Eldorado« în sala Redutei oră-șenești. Se promite a fi ceva interesant.

Parlamentul otoman. După cum se anunță din Constantinopol parlamentul otoman se va deschide în 14 Dec. Cu toate acestea până în prezent nu s'au ales decât d'abia 140 de deputați, din 241 cât ar trebui ca să fie aleși. Ceia ce este mai curios însă, este faptul, că în unele san-giacuri nu s'a făcut încă statistica, ca să se, știe câți locuitori sunt și deci câți de-putați se vor alege.

Populația Macedoniei. După ultima statistică făcută populațiunea Macedoniei este de 3,700,000 de suflete.

Rectificare. În titlul corespondenței publicate pe pag. 1 a numărului nostru de ieri despre alegerea congregațională în comuna Zlagna s'a strecurat o eroare, tipărindu-se greșit în loc de »în comuna Zlagna« — »în comitatul Zlagna.«

La Librăria »Gazetei« au sosit »Călin-darul Block« edițiunea Socec prețul cor. 1.40 plus porto recomandat 55 bani.

»Dincolo de hotare« de Radu D. Rosseti cuprinzând note din călătorie prețul cor. 2.50 plus 10 bani porto.

Nr. 21—24 din Biblioteca enciclo-pedică Socec cuprinzând »Calendarul Lite-rar și Artistic« pe anul 1909 prețul cor. 1 plus 10 bani porto.

Apel.

Se apropie Sărbătorile Crăciunului; ca de obicei Reuniunea femeilor române dorind să ajutoreze fetițele sărace dela școlile noastre elementare cu îmbrăcă-minte, ia pe calea aceasta inițiativa unei colecte, rugând pe toți binevoitorii săra-cilor, să contribuiească cu obolul lor la această faptă umană de binefacere. Olan-dele binevoitoare se vor primi de cătră președinta Reuniunii Maria B. Baiulescu, Târgul Grăului Nr. 5 până la termenul de 6/19 Decemvrie a. c. Pentru înlesnirea On-public locuitor în suburbii vor încassa și membrele din comitet d-na Maria D. Lu-pan pentru Scheiș și d-na Maria Maxi-milian pentru Brașovechiu, unde va urma și colectarea prin case în cazul necesar.

Brașov. 20 Noemvrie 1908. Maria B. Baiulescu, președinta Reun. fem. rom. din Brașov.

Cărți noi.

În institutul de arte grafice »Minerva« au apărut următoarele cărți frumoase:

Ludovic Daus, »Iluzii« roman 1.50 coroane

Ien Bârseanu: »Dor pastin«. C. 1-50

N. Dunăreanu. »Răsplată« (nuvele). Prețul cor. 1.50.

I. L. Caragiule. »Momente, Schițe, Amintiri«. Prețul cor. 2.—.

Adina Gr. Olănescu. »Cugetări«. Pre-țul cor. 1.50.

Guy de Maupassant. »O viață« (umi-lol adevăr) traducere de Em. Gârleanu. Prețul cor. 2.—.

Cor. Moldovan. »Cântarea cântărilor«. Prețul cor. 1.—.

Caton Theodorian: »Sângele Solove-niilor«. Cor. 1-50.

C. Sandu-Aldea: »Sfaturile unui plu-gar luminat«, carticeia I-a. 50 bani.

Al. Cazaban: »Ch-puri și suflete«. Cor. 1.50.

Maria Baiulescu. »Extaz« (poezii). Prețul cor. 1.50.

M. Sadoveanu. »Dureri înăbușite« ediția II. Prețul cor. 2.—.

M. Eminescu: »Poezii postume«, edi-ție nouă. Cor. 1-50.

Se pot procura și prin librăria »Ga-zetei Transilvaniei« în Brașov și a se adauge la fiecare porto 10 bani.

Cărți nouă sosite la »Librăria Gazetei«: Din colecțiunea C. Sfetea au sosit 4 numeri.

No. 1 Alexandr. i »Despot-Vodă« 1 cor. 10 porte.

No. 2 Mihail Eminescu »Proz.« 1 cor. 10 porte.

No. 3 C. Negruzzi »Poezii și Testruc« 1 cor. 10 porto.

No. 4 Ioan Sandulescu »Poezia lirică« 2 cor. 10 porto.

ULTIME ȘTIRI.

Petersburg, 9 Decemvrie. Ziarul »Vecser« comunică din isvor demn de incredere următoarele cu privire la punctul de vedere al Rusiei în ces-tiunea balcanică: Rusia nu pledează nici direct nici indirect pentru un a-ranjament special între Austria și Turcia. Iswolsky nu a dat nici-odată în numele Rusiei consimțământul la anexarea Bosniei. Rusia stăruie că cestiunea bosniacă este internațională și că nu poate fi deslegată decât cu consimțirea tuturor semnatarilor tra-tatului de Berlin. Puterile triplei în-țelegeri și Italia împărtășesc acest mod de a vedea. În cazul când puterile ar recunoaște prin conferința proiectată faptul implinit al anexiunii, Rusia va cere ca condițiune a consimțirii sale compensații pentru statele balcanice interesate. Rusia este pentru unirea statelor balcanice tinzând la o apropiere cu Turcia. Rusia consideră situațiunea diplomatică a Austro-Ungariei destul de grea. Rusia vede, că cel mai bun expedient pentru Austro-Ungaria este de a se supune unei conferințe. Ru-sia recomandă în mod urgent Serbiei și Muntenegrului rațiune și calm, de oarece Rusia nu se va lăsa în favoa-rea lor să fie târâtă la un războiu.

Roma, 9 Dec. Presa italiană vor-bind despre noua politică inaugurată în Italia spun, că cele ce s'au petrecut zi-lele acestea în camera din Roma nu privesc numai situația unui ministru sau a unui combinat. E vorba ca Italia să găsească un astfel de aliat, care să o ajute în apărarea intere-selor sale morale și materiale. Mi-nistrii vin și se duc, Italia însă ră-mâne. Și Italia trebuie să-și ocupe lo-cul, care i-se cuvine în concertul sta-telor europene. Ea nu vrea să fie in-strumentul orb al intereselor austriace. Vrea să-și lămurească odată pentru totdeauna situația față de acest stat.

Petersburg, 9 Dec. De câteva zile colera ia din nou extensiune; săptă-mâna trecută s'au înregistrat peste 20 cazuri zilnice de coleră.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor respons.: Victor Branisco.

Dr. STERIE N. CIURCU.

VIII Kochgasse Nr. 29 — Viena

Consultațiuni

cu celebritățile medicale, cu specialiștii de la facultatea de medicină din Viena.

Telefon nr. 17065.

Mamelor care laptează

copilașii lor, dă puteri nouă și spo-rește laptele Emulsiunea Scott.

Oboseala

dispare, micul copil prosperează, de-vine frumos și robust.

La toate crizele ma-ternității, Emulsiunea Scott dă putere, curaj, afară de acestea, are gust plăcut și se mis-tue ușor. (9)

Veritabilă numai cu marca — pescarul — ca semn de garanție a procedurii lui Scott.

Prețul unei sticle origi-nale 2 coroane 50 bani. Se capătă în toate farmaciile.

La tipografia și librăria A. Mureșianu se află de vânzare următoarele: Cărți literare apărute din ediția „Minerva”, București.

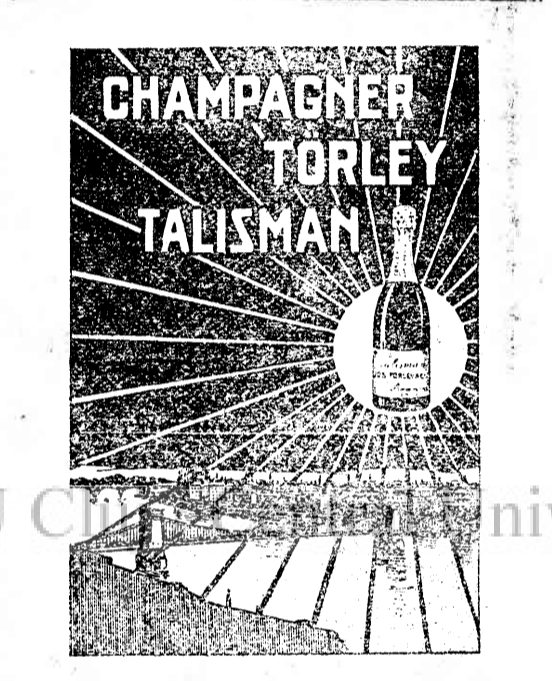
- Titu Maiorescu, „Critice”, Volumul I, prețul 1.50 cor.
- C. Sandu-Aldea, „Pescar de Islanda” prețul 1.50 cor.
- M. Petra-Petrescu, Ilie Marin, istoriografie pentru tinerime, localizată după nemțesce. 193 pag. Prețul cor. 1.50
- Vasilie Pop, „Domnița Vioreca” roman. Prețul 2 cor. (plus porto bani) 20
- M. Salodeanu, „Floarea Oflită”, roman. Prețul 2 cor. (plus porto bani) 20
- Ștefan Iosif, „Credințe.” Poezii a cor. 1.50
- Em. Gârleanu-Emilgar, „Bătrânii”, schițe din viața boerilor moldoveni 1.50
- Eugeniu Bourceanu, „Povestiri din copilărie”. Prețul a cor. 1.50
- Vasilie C. Osvadă, „Băncile populare din România” cu un adaus informativ. Prețul 1 cor. (plus 5 b. porto). 1.05
- Ion Manolache-Hoida, Fețe, portrete schițe și nuvele, ediție I. 316 pag. Prețul Lei 1.50
- Il. Chendi, „Fragmente”. Un sir de interesante articole (informațiuni literare rare), și sunt o continuare a volumelor „Preludii” și „Foileton” scrisse. 246 pag. Prețul . . . Lei 2.50
- Vasilie C. Osvadă, „Legea Tovărășilor”. Prețul — 50 cor. (plus porto 5 b.). —55
- N. N. Beldiceanu, „Chipuri de a Mahala” Conține 305 pag. Prețul cor., 1.50
- M. Eminescu, Poezii postume”, ediție nouă, 263 pag. cu note. Prețul c. 1.50

Din »Biblioteca Minervei« (cea nouă), au apărut pana acum (prețul unui număr 30 bani) 9 numeri ș. a.:

- Nr. 1: cuprinde „Duduia Margareta” de Sadoveanu.
- Nr. 2: „Governatorul” de Sandu-Aldea.
- Nr. 3: „Nuvele” de Andreiew, trad. de Sandu-Aldea.
- Nr. 4: „Carmen”, povestire de Prosper Mérimée, trad. de R. Ba tag.
- Nr. 5: „Proza Literară” de Eminescu.
- Nr. 6: „Poezii Postume” de Robeanu cu o prefață de Iorga.
- Nr. 7: „S rsoiri d'n moara mea”, după Daudet, de Pandelea.
- Nr. 8: „Istoria vieții mele” de Vă nev.
- Nr. 9: „Spiru Călin”, de Slavici.

SĂNĂTATEA
este cea mai scumpă binefacere pentru Dame, se poate conserva și cultiva folosind
CORSET GRADEFRONT
care este comod și modern.
se capătă după măsură sau gata numai în
MAGAZINUL
Mme B. GOLDSTEIN,
Confectionare de corsete specialitate
BRĂSOV, Strada Vămei Nr. 21

Deposit principal
de
Galoci veritabili rusești din Petersburg
Galoci de gumi și Șosoni
marca recunoscută de clasa primă
Cel mai bun mijloc de apărare
contra umezelei și frigului recomandă
cu prețurile de concurență cele mai
ieftine.
Friedrich Bahmüller,
cel mai mare deposit de încălzăminte,
Brasov, Strada Porții nr. 18,
(882,10—12.) (in casa proprie).

„CRISTÁLY”
fabrică de spălat și curățit în mod chemic, Kolozsvár.
Spală și calcă **albituri femeiești și pentru bărbați** cu ajutorul mașinelor tehnice moderne, foarte frumos curând și pe lângă prețurile cele mai moderate.
Primește pentru curățit în mod chemic vestminte femeiești și bărbătești, materi de mătase, țesături și obiecte de lux etc.
Reprezentanță în Brașov la
„HOTELUL GRAND”
Strada Neagră Nr. 62, (Fekete-utca). — Telefon 92,
unde se primesc obiectele pe lângă revers, și în cel mai scurt timp se reinapioază. Tot acolo se capătă și registrul prețurilor.
(481,1-10.) **Pachetarea și expedarea gratuite.**

VICTORIA ȘTIINȚEI.

E cu un picior în mormânt omul care find bo'nav nu-și găsește leacul. Omul modern are morburii complicate, ascunse, eă provin din neregularitățile sistemului nervos nepătruns. Pentru aceste boale știința modernă med cală stie leac nou, sigur, — puterea electrică, care introdusă în sistemul bolnavilor, face minuni! Dar tot cu așa succes să folo este electricitatea contra reumei, neurasteniei, nesomnului, lipsei de apetit, slăbirii etc. Cels-oe are, dară, ori-ce fel de morb de nervi, sau din boalele amuțite pe care-va, după cetirea acestu a-nuț să grăbească a-și procura cartea **„INSTRUCȚIUNE DESPRE VINDECAREA ELECTRICĂ”,** — care ce se află deobita pentru bărbați și deosebită pentru femei, și se trimite în cuvertă închisă ori-cui, de cătră:

Institutul de ordin. medical „ELECTRO-VITALIZER”,
Budapesta, IV. Károly-körút 2 felem. 52.

Scrisoare de recunoștință.
Francise Juhász, Dunaharaszti-Ag, Nádormajor.
Cu bucurie își fac cunoscut, că din 3 Mau femeia mea folosește după instrucțiune instrumentul „Electro-Vitalizer”, care funcționează admirabil. Femeia nu v'ai siate dureri nu mai are simțul spaimii, cum avea înainte de aces. Mulțumită lui Dumnezeu, că mi-a dat gândul să cumpăr acest instrument, că de atunci poate să eu muriam, n'as mai fi putut vedea suferința ce o chinua pe femeia mea. Acum a trecut peste tot răul, și cu bucurie spune celor ce o întreabă, că „Electro Vitalizer”-ul a vindecat-o. Primește Domnule Doctor mulțumita mea recunoscătoare.

Coupon pentru o carte de cinsto:
Institutului de ord. med „ELECTRO-VITALIZER”
Budapesta, IV. Károly-körút 2 felem. 52.
Rog mi trimite gratis și franco, în cuvertă închisă op l: „SISTEMUL de VINDECARE ELECTRIC MODERN”
pentru { bărbați / femei
Numele: _____
Comuna și poșta ultimă: _____
Tao și lipește pe o corespondență.

Au sosit pentru post:
Icre roși și negre. Masline trille și vollo. Lacherda, Scrumbii de Dunăe. Aafișiu marinat ș. a. Sprotten și Lachs de Rin afumat. Sardine de Dandicole și Varhauk Somn, Cegă, Șalău și crap proaspat. Hiribi uscate. Halva vanilată și cu alune. Rachat și șerbeturi. Struguri de Malaga și curmale.
Precum și următoarele brânzeturi:
Lapte acru adevărat de oi. Cașcaval. Brânza de burduf. Ementhal. Eidamer. Strachino di Milan. Gorgonsola. Parmesan. Rochfort și altele.
Espediție zilnică cu poșta
I. G. EREMIE,
Brașov, Strada Hirscher Nr. 1.
(415,5 5)

Ce?... Tata a permis, sunt doară tuburi de cigarette „Jacobi-Antinicotin”.

Surprindere plăcută! Fiecare cutie conține o carte vrăjită interesantă

Atențiune! Verificați cu atenție în cutii de țigare cu numele „JACOBI”.

Cruce seu stea dublă electro-magnetică
Patent Nr. 86967.

Nu e crucea lu Volta. Nu e mijloc secret.
Vindecă și înviorază pe lângă garanție.
Deosebită atențiune e a acest aparat vindecă boale se da împrejurării, că le vechi de 20 ani.

Aparatul acesta vindecă și folosește contra: durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulațiunei sângelui, anemie, ameteii, tuituri de ureche, bătăte de inimă, sgârciuri de inimă, asma, auțul greu, sgârciuri de stomac, lipsa poftei de mâncare, reoasă la mâni și la picioare, reumă, podagră, ischias, udul în pat, influenza, insomnio, epilepsia, circulația neregulată a sângelui și multor altor bóle, cari la tractare normală a medicului se vindecă pînă electricitate. — In cancelaria mea se află atestate încurse din toate părțile lumii, cari p'p'cesc cu mulțămire invențiunea mea și ori-cine p'ote examina aceste atestate la cel pacient care în decurs de 45 zile nu se va vindeca, i-se retrimite banii. Unde orice încercare s'a constatat zădarnică, rog a proba aparatul meu.

Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis să se co-funde cu aparatul „Volta”, de ore-o „Crucea-Volta” atât în Germania cât și în Austro-Ungaria și tot o'că s'oprit, fiind ne'folositor, pe când aparatul meu e în genere cunoscut apreciat și cercetat. Deja isfîinătatea crucii mele electro-magnetice e recomandă indeosebi

Prețul aparatului mare e 8 cor. Pretul aparatului mic e 6 cor.
folosibil la morburii, cari nu sunt mai vechi de 15 ani. folosibil la copii și femei de constituție forte slabă.

Expediție din centru și locul de vëndare pentru țera și streinatate etc.
MÜLLER ALBERT, Budapesta, V.28, Strada VADÁSZ 34, colțul strada Kálmán.

În fie-care zi se află: Krenwürstel proaspeți. — Șuncă excelentă. — Costițe de porc, fierte și nefierte — Cete mai fine cărnuri afumate,
la
KAMNER & JIRKOFISKY,
fabricanți de cărnătarie, Brașov, Têgul Inului No. 2.
Spedițiuni cu poșta în fie-care zi.
Tipografia A. Mureșianu, Brașov.